

43. AIJĀ ŽŪŽŪ, LĀČA BĒRNI¹

Melodija MMR 36. lpp.
Teksts MMR 36. lpp.; V 1960, 2275

Mierīgi

Ai - jā žū - žū, lā - ča bē - rni, Ai - jā žū - žū,
Pe - kai - nā - mi kā - ji - ņā - mi, Žū, žū, žū.

1. Aijā žūžū, lāča bērni,
Aijā žūžū,
Pekaināmi kājiņāmi,
Žū, žū, žū.
2. Tēvs aizgāja bišu kāplī,
Aijā žūžū,
Māte ogu palasīti,
Žū, žū, žū.
3. Tēvs atnesa medus podu,
Aijā žūžū,
Māte ogu vācelīti,
Žū, žū, žū.
4. Tie būs mazam bērniņami,
Aijā žūžū,
Par mierīgu gulēšanu,
Žū, žū, žū.
5. Kas briežami, kas lāčami,
Aijā žūžū,
Mežā kāra šūpulīti?
Žū, žū, žū.
6. Lielī vīri izauguši,
Aijā žūžū,
Neauklēti, nešūpoti,
Žū, žū, žū.
7. Vēja māte izaukleja,
Aijā žūžū,
Vēja māte izšūpoja,
Žū, žū, žū.

¹ Vēl sastopams nosaukums «Lāča bērni».

I SĀKUMA STĀVOKLIS

Bērni apsēžas aplī uz grīdas. Viens dalībnieks (dalībiece) ar spēļu lācēnu vai citu rotaļlietu apsēžas vai nostājas apļa vidū.

I NORISE VIENĀ GĀJIENĀ BĒRNIEM

(V 1900, 164)

1. *pants*. Vidējais rotaļnieks šūpo rotaļlietu. Kad dalībnieki dzied panta 4. rindu, vidējais rotaļnieks ieliek rotaļlietu klēpī kādam no malā sēdošajiem un abi mainās vietām.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtο darbību, kādu izpildīja, dziedot I. pantu.

II SĀKUMA STĀVOKLIS

Rotaļnieki nostājas divos koncentriskos apļos. Partnerim seja pret partneri. Puiši stāv ārējā aplī (180. att.). Rokas sadotas slēgtajā satvērienā. Trīs vai četri dalībnieki notupstas iekšējā apļa vidū un, atbalstīdami galvu rokās, attēlo gulošus lāča bērnus.

II NORISE SEPTIŅOS GĀJIENOS

(V 1960, 2275)

Pirmais gājiens

1. *pants*. Dziedot 1.—2. rindu, pāri šūpo sadotās rokas uz priekšu un atpakaļ, t. i., dejas ceļa virzienā un dejas ceļam pretējā virzienā.

Kad dzied panta 3.—4. rindu, rotaļnieki, atlaižuši vaļā rokas un ielikuši tās sānos, atdarina zvalstīgas lāča kustības — cilā kājas un šūpojas līdzī solim ar visu augumu, pārnesot auguma svaru no vienas kājas uz otru.

Otrais gājiens

2. *pants*. Dziedot 1. rindu, puiši iet apkārt partnerēm.

Kad dzied 2. rindu, partneri satveras slēgtajā satvērienā un šūpo rokas uz priekšu un atpakaļ, līdzī šūpojot augumu. Dziedot 2. rindas pēdējo vārdu, rokas ieliek sānos.

Dziedot panta 3. rindu, meitas iet apkārt partneriem.
Rotaļniekiem dziedot 4. rindu, partneri satveras slēgtajā satvērienā un šūpo rokas, līdzī šūpojot augumu.

Trešais gājiens

3. *pants*. Dziedot 1. rindu, puisi smagnēji iesēžas, t. i., ieliec ceļus otrajā pēdu pozīcijā, un, ar rokām attēlodami medus poda nešanu, iet apkārt partnerēm.
Kad dzied 2. rindu, partneri satveras slēgtajā satvērienā un šūpo rokas uz priekšu un atpakaļ. Dziedot 2. rindas pēdējo vārdu, rokas atlaiž vaļā.
Kad rotaļnieki dzied 3. panta 3. rindu, meitas, attēlodamas ogu vācēles nešanu, iet apkārt partneriem.
Dziedot 4. rindu, partneri satveras slēgtajā satvērienā un šūpo rokas uz priekšu un atpakaļ. Gājiena beigās meitas nostājas blakus puisiem. Rotaļnieki, nostājušies ar sejām pret vidū gulošajiem «lāča bērniem», veido vienu dārziņu.

Ceturtais gājiens

4. *pants*. Dziedot 1. rindu, visi rotaļnieki iet uz vidū.
Dziedot 2. rindu, rotaļnieki dārziņā šūpo sadotās rokas uz dārziņa centru un uz āru.
Kad dzied 4. panta 3. rindu, rotaļnieki atmuguriski kāpjas atpakaļ.
Dziedot 4. rindu, partneri šūpo sadotās rokas.
Panta beigās roku šūpošanu pārtrauc, rokas atlaiž vaļā un rotaļnieki pagriežas ar sejām dejas ceļa virzienā.

Piektais gājiens

5. *pants*. Rotaļnieki, dziedot 1. rindu, kolonā pa vienam iet aplī dejas ceļa virzienā un, pielikdami rokas ar izplestiem pirkstiem pie pieres, attēlo briežus.
Kad dzied 2. rindu, rotaļnieki, ieliekot rokas sānos un zvalstīgi cilājot kājas, attēlo lāčus.
Dziedot panta 3.—4. rindu, rotaļnieki iet dejas ceļa virzienā un šūpo uz priekšu izstieptās rokas.

Sestais gājiens

6. *pants*. Rotaļnieki, ejot kolonā pa vienam aplī dejas ceļa virzienā un attēlojot lielu vīru izaugšanu, ceļ rokas uz augšu, kā arī paši ceļas augstu uz puspirkstiem. Vidējie rotaļnieki («lāča bērni») atstājas un pieceļas, lai parādītu, cik lieli vīri ir izauguši.

Septītais gājiens

7. *pants*. Rotaļnieki aplī vai nu virzās lēnām uz priekšu dejas ceļa virzienā, vai arī stāv uz vietas. Vidējie rotaļnieki liču loču vijas cauri aplim.

Panta beigās vidējie rotaļnieki liek savā vietā apļa vidū jaunus «lāča bērnus», bet paši nostājas viņu vietā aplī.

o Atsākot dziesmu, atkārtoto rotaļspēles norisi.

Neierobežotam četrinieku skaitam

III SĀKUMA STĀVOKLIS

Rotaļnieki izveido gatvi. Zēni pāru skaitā nostājas līnijā viena soļa attālumā no meiteņu līnijas. Partneri sadod rokas slēgtajā satvērienā (103. att.).

III NORISE ČETROS GĀJIENOS BĒRNIEM

(MMR 36. lpp.)

Dzied četrus pantus

Pirmais gājiens

1. *pants*. Partneri, dziedot panta 1. *rindu*, šūpo rokas uz priekšu un atpakaļ (zēns sāk šūpot rokas pa labi).

Dziedot 2. *rindu*, rotaļnieki apgriežas apkārt.

Kad rotaļnieki dzied panta 3. *rindas* pirmo pusi, meitenes četras reizes sit pa zēnu roku plaukstām (zēni izstiepuši rokas uz priekšu).

Dziedot 3. *rindas* otro pusi, zēni sit pa meiteņu plaukstām.

Dziedot 4. *rindu*, partneri sadod rokas, šūpo tās uz priekšu un atpakaļ un tad apgriežas apkārt.

Otrais gājiens

2. *pants*. Kad rotaļnieki dzied panta 1. *rindu*, zēnu virkne atmuguriski atkāpjas uz vietām, kur tie atradās rotaļas sākumā.

Dziedot panta 2. *rindu*, zēni, pagriezušies viens pret otru un saākējušies slēgtajā pirkstgalu satvērienā, šūpo rokas uz priekšu un atpakaļ un pēc tam apgriežas apkārt. Griezties var, rokas neatlaižot vaļā, t. i., zem sadotām rokām.

Kad rotaļnieki dzied panta 3. rindu, meiteņu virkne atmuguriski atkāpjas atpakaļ uz vietām, kur tās bija rotaļas sākumā.
Kamēr dzied panta 4. rindu, meitenes satveras pa pāriem, šūpo saākētās rokas uz priekšu un atpakaļ un pēc tam apgriežas apkārt.

Trešais gājiens

3. *pants*. Kad rotaļnieki dzied panta 1. rindu, zēni, satvērušies pa pāriem slēgtajā satvērienā, sāniskā pievilciena solī gāzelēdamies — it kā nesot medus podu, virzās uz gatves vidu.
Dziedot panta 2. rindu, partneri šūpo sadotās rokas uz priekšu un atpakaļ un apgriežas apkārt.
Rotaļniekiem dziedot 3. rindu, meitenes, sāniski šūpodamās, nes «ogu vāceles» uz gatves vidu.
Kad dzied panta 4. rindu, meitenes šūpo sadotās rokas uz priekšu un atpakaļ un apgriežas apkārt.

Ceturtais gājiens

4. *pants*. Dziedot 1.—2. rindu, rotaļnieki izpilda to pašu darbību, kādu tie izpildīja, dziedot 1. panta 1. rindu.
Dziedot 3. rindu, partneri atlaiž vaļā rokas un šūpojas uz vienu un otru pusi, t. i., saliekušies atdarina lāča zvalstīšanos no vienas kājas uz otru.
Kad dzied panta 4. rindu, visi notupstas un, atspieduši galvu rokās, «aizmiegs».